

Силабус курсу:

ЕКОНОМІКА, ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	131 «Прикладна механіка», 133 «Галузеве машинобудування»
Рік підготовки:	3
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова викладання:	українська
Вид семестрового контролю:	залік

Автор курсу та лектор:

к.т.н., доц., Романченко Олексій Володимирович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри машинобудування та прикладної механіки

посада

alexvromanchenko@snu.edu.ua

електронна адреса

+38 (099) 038-24-79

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Формування у майбутніх бакалаврів здібностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного функціонування підприємства.

Результати навчання:

Знати: сутність основних понять і категорій економіки підприємства; теорію і практику господарювання на рівні підприємства; сутність формування і використання виробничого потенціалу; взаємодію всіх видів ресурсів; сучасні тенденції розвитку технології машинобудування; робочі процеси технологій, що реалізуються на наукомістких виробництвах; інноваційні способи виробництва.

Вміти: використовувати базові знання з підприємництва, аналізувати й узагальнювати результати виробничо-господарської та комерційнофінансової діяльності; застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій діяльності; пропонувати ефективні заходи господарювання і контролювати їх здійснення; використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких структур.

Мати уявлення: про засади економіки сучасних виробничих підприємств; про законодавчу, методичну і нормативну базу

Передумови до початку вивчення:

господарської діяльності підприємства.

Вивчення курсу базується на знаннях отриманих студентами при освоєнні навчальних програм освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр: «Математика», «Хімія», «Фізика», «Технологія машинобудування».

Мета курсу (набуті компетентності)

Засвоївши програму курсу «Економіка, організація та планування виробництва» студенти набувають наступних компетентностей:

- здатності розуміти та вирішувати перспективні завдання сучасного машинобудівного виробництва, які спрямовані на задоволення потреб споживачів та потребують розробки та / або використання сучасних технологій;
- здатності використовувати отримані знання у сфері підприємницькій, комерційній та економічній діяльності;
- здатності використовувати норми міжнародних, державних та галузевих стандартів у проєктних розробках
- здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях
- здатності аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації

Структура курсу

№ з/п	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Вступ до дисципліни	2/0/2	Предмет, об'єкт і зміст дисципліни. Завдання вивчення дисципліни. Методи вивчення дисципліни.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
2	Підприємство в ринковій системі господарювання	2/0/2	Поняття про підприємство і основні напрямки його діяльності. Види підприємств. Виробнича і загальна структура підприємств.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
3	Основні фонди та виробнича потужність підприємства	2/0/2	Поняття про основні фонди підприємства і їх класифікація. Сутність і види оцінки основних фондів. Спрацювання і техніко-економічні старіння основних фондів. Амортизація основних фондів і економічна суть і методи нарахування амортизаційних відрахувань. Ремонт основних фондів і його економічний зміст. Відтворення основних фондів. Виробнича потужність підприємства	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
4	Оборотні кошти підприємства та ефективність їх використання	2/0/2	Економічна суть оборотних фондів, фондів обігу і оборотних коштів. Склад і структура оборотних коштів підприємства. Джерела утворення оборотних коштів.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.

№ з/п	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
5	Персонал підприємства і його використання	2/0/2	Склад, чисельність та структура персоналу підприємства. Поняття про продуктивність праці. Економічне і соціальне значення росту продуктивності праці. Методика визначення рівня продуктивності праці. Шляхи і резерви підвищення продуктивності праці.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
6	Інвестиції підприємства та їх ефективність	2/0/2	Поняття, склад і структура інвестицій. Поняття про капітальні вкладення. Оцінка ефективності інвестицій. Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень та фінансових інвестицій	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
7	Інноваційна діяльність підприємства	4/0/4	Загальна характеристика інноваційних процесів. Науково-технічний прогрес: суть, загальні та пріоритетні напрямки. Організаційний процес. Економічна оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
8	Витрати виробництва та шляхи їх зниження	2/0/2	Поняття про витрати виробництва і собівартість продукції. Класифікація витрат. Групування витрат виробництва за економічними елементами. Групування витрат виробництва за статтями калькуляції.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
9	Фінансово-економічні результати і ефективність діяльності підприємства	2/0/2	Зміст і форми фінансової діяльності підприємства. Поняття про прибуток як економічну категорію. Види прибутку, формування та використання прибутку. Поняття про рентабельність як економічну категорію. Система показників рентабельності.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
10	Основні тенденції розвитку машинобудування	4/0/4	Концепція інтегрованого комп'ютеризованого виробництва СІМ як глобальна провідна концепція другої половини ХХ століття. Основні складові СІМ-комп'ютеризовані автоматизовані системи проектування, планування, виробництва, забезпечення якості та інші. Концепція «худого виробництва» – Lean Production. Її принципи та складові, значення децентралізації відповідальності, погодження колективних дій, персональної мотивації.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.
11	Високі технології в машинобудуванні	4/0/4	Основні поняття. Структура. Основні ознаки. Наукоємкість, системність, моделювання, технологічне середовище, сталість та надійність, тотальне забезпечення якості. Робочі процеси як основа високих технологій. Місце робочого процесу в системі високих технологій. Цільові робочі процеси виготовлення та складання. Класифікація робочих процесів за ступенем точності та рівнем функціональних властивостей. Загальний порядок розробки робочих процесів високих технологій. Критерії відповідності робочого процесу новому рівню властивостей виробу.	Участь в обговоренні на лекціях. Опитування під час практичних занять (усно). Тести.

Рекомендована література

1. Интегрированные процессы обработки материалов резанием: учебник для высш. учебн. заведений / А.И. Грабченко, В.А. Залого, Ю.Н. Внуков и др.; под общ. ред. А.И. Грабченко и В.А. Залого. Сумы: Университетская книга, 2017. 451 с.
2. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навч. посіб. для практичних занять і самостійної роботи студентів ВНЗ. Х.: ХНАДУ, 2018. 292 с.
3. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Г.О. Швиданенко. Вид. 4-ге, перероб. та доп. К.: КНЕУ, 2009. 816 с.
4. Господарський кодекс України із змінами та доповненнями: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
5. Интегрированные процессы обработки материалов резанием: учебник для высш. учебн. заведений / А.И. Грабченко, В.А. Залого, Ю.Н. Внуков и др.; под общ. ред. А.И. Грабченко и В.А. Залого. Сумы: Университетская книга, 2017. 451 с.
6. Введение в нанотехнологии: текст лекций для студентов инженерных специальностей дневной и заочной форм обучения / А.И. Грабченко, Л.И. Пупань, Л.Л. ТОВАЖНЯНСКИЙ. Харьков: НТУ «ХПИ», 2012. 272 с.
7. Внуков Ю.Н. и др. Нанесение покрытий на быстрорежущий инструмент. Киев: Техника, 1992.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні на лекціях	10
Опитування під час практичних занять (усно)	10
Тести	10
Індивідуальне завдання	20
Екзамен	50
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

- Плагіат та академічна доброчесність:* Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання. Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.
- Завдання і заняття:* Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно та оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.
- Поведінка в аудиторії:* На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до розкладу, що діє та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.
- Під час занять студенти:
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
  - не заважають викладачу проводити заняття.
- Під час контролю знань студенти:
- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
  - розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
  - не заважають іншим;
  - виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.